

KRUSE

Tysk släkt, med betydelse "den krusige". Kanske var den ursprunglige bäraren en person med krusigt hår? Flera släkter med detta namn fanns över det germanska språkområdet, men den i Visby hör samman med bärare av namnet i Riga, Dorpat, Lübeck, Stockholm och Västerås. Det framgår helt klart av de många gemensamma dopnamnen. Den förste i Östersjöområdet bör ha varit en Bertold (tabell 1), som inkommit till Lübeck(?) omkring 1220. Från hans fyra söner spred sig sedan släkten vidare till ovan uppräknade städer. I Visby kan familjen inte beläggas efter 1435.

Tabell 1

BERTOLD: Född på tysk botten omkring 1190. Utflyttad till Lübeck(?) ca 1220. Barn(?):

Henrik: Tabell 2.

Johannes: Tabell 13.

Arnold: Tabell 15.

Albert: Tabell 21.

Tabell 2

HENRIK: Son till Bertold(?), tabell 1. Född omkring 1220. Inflyttad till Visby omkring 1250 och troligen rådman där ca 1270-1280. Barn(?):

Henrik: Tabell 3.

Bertold: Tabell 4.

Herman: Tabell 9.

Johannes: Född i Visby omkring 1260. Visbyköpman 1296 då han jämte Rigaborgaren Herman van Woldemar hade en skuld i Riga på 8 mark + ränta¹. 1298 hade han däremot 5 viertungs fordran på Rigaborgaren Fredrik Olgensleger² och 1299 hade han lånat ut 4 mark sämre mynt till Conrad Hökere i samma stad³. 1312 1/2 lånade han, jämte Johannes Wise, Gerlak van Stene och Anselm van Buchem ut 350 mark lödigt silver, gutnisk vikt, till hertig Erik av Sverige⁴. Samma år i Reval, då han till svågern, Johannes Stemmeremen, sålde del i sitt hus för 12 mark rent silver⁵. oo(?) N, syster till Revalborgaren Johannes Stemmeremen.

Dotter: Född i Visby ca 1250. oo(?) Bernhard Bagge.

Dotter: Född i Visby ca 1260. oo Schening⁶.

Tabell 3

Henrik: Son till Henrik(?), tabell 2. Född i Visby omkring 1250. Rådman i Västerås 1307⁷. Son(?):

HENRIK: Född omkring 1280, Borgare i Västerås(?) ca 1305-1340. Son(?):

Henrik: Född i Västerås(?) omkring 1310. 1337 köpte han fastigheten Brannstrasse 13 i Lübeck⁸. 1338 6/12 erhöll han burskap i samma stad⁹. Död kort före 1365⁸. Barn:

Henrik: Född i Lübeck omkring 1350.

Gise: Född i Lübeck ca 1360. Han ärvde med systrarna faderns fastighet i Lübeck 1365⁸. Rådman i Stockholm 1396-1419¹⁰. Borgmästare, död före 1428¹¹. oo Tafe N, omtalad i Stockholm 1393-1421¹².

Wendelborg: 1365 ärvde hon jämte syskonen faderns fastighet i Lübeck⁸.

Lutgard: 1365 ärvde hon jämte syskonen faderns fastighet i Lübeck⁸.

Tabell 4

BERTOLD: Son till Henrik(?), tabell 2. Född i Visby omkring 1250. Rådman(?) där 1288 25/12 då han jämte Hildebrand och Arnold Duncker lånade ut 27 mark till brodern Engelbert och Rigaborgaren Conrad Praman (RS 333). Definitivt rådman 1297 29/9, då han jämte Johannes van Werle var sändebud i Riga för att medla i stridigheter mellan denna stads borgerskap och Tyska orden (Grautoff s 419). Vid påsken 1303 löste Rigaborgaren Ertmar Vundengod sin skuld på 20 mark silver till honom (RS 374). Barn(?):

Henrik: Tabell 5.

Conrad: Tabell 6.

Bertold: Tabell 7.

Tabell 5

HERMANN: Son till Bertold(?), tabell 4. Rådman i Visby, avliden före 1338 12/8, då han jämte kyrkoherden Gerhard i Drottens kyrka hade förhört läkaren *Bernhard* (DS IV 3375). Barn(?):

Bertold: Född omkring 1310.

Lodwig: Född i Visby omkring 1320. Rådman i Visby(?) 1381 3/5, då Johannes van *Bure* var i Rostock för att å hans vägnar uppbära de 15 mark som Henrik Ravensore var skyldig efter sin fader (B 35 fol 200).

Henrik: Född omkring 1320. 1345 28/10 erhöll han burskap i Lübeck¹⁸, då kusinen Henrik borgade. Troligen identisk med den Henrik Kruse som 1368 förde kläde, värt 90 mark, mellan Oldesloe och Lübeck¹⁹.

Tabell 6

CONRAD: Son till Bertold(?), tabell 4. Född i Visby omkring 1285. 1310 köpte han fastighet på Fleischhauerstrasse i Lübeck²⁰. Borgare där ännu 1339²¹, men troligen avliden senast 1344²². oo *Elisabet* N, änka 1351²². Barn:

Conrad: I Lübeck 1344-1351²².

Johannes: I Lübeck 1344-1351²².

Tabell 7

BERTOLD: Son till Bertold(?), tabell 4. Född i Visby omkring 1295. 1318 köpte han fastigheten Hundestrasse 22 i Lübeck²³. 1322 16/10 erhöll han burskap i samma stad²⁴. 1323 "avunculus" till Bertold och Henrik *Schening*²⁵. Borgare i Lübeck ännu 1350²⁶. Barn:

Bertold: Död som barn?

Nicolaus: Tabell 8.

Grete: I Lübeck 1351²⁷.

Geseke: I Lübeck 1351²⁷.

Tabell 8

NICOLAUS: Son till Bertold, tabell 7. 1345 28/10 erhöll han burskap i Lübeck, då Johannes *Pleskow* borgade²⁸. I samma stad 1350 och 1351²⁹, men 1360 borgare i Stralsund³⁰. 1371 och 1380 husägare i Reval³¹. Barn(?):

Bertold: Borgare i Stralsund 1397-1423³².

Tabell 9

HERMANN: Son till Henrik, tabell 2. Född i Visby omkring 1255. Visbyköpman 1292, då han på traden till Novgorod berövats 2 kip vax och 2000 hudar av ryssar³³. 1307 lånade han, jämte Brun van *Lippe* 21 mark av Johannes *Warendorp*³⁴ och en icke angiven summa av Gerlak *Rese*³⁵, bägge rådmän i Riga. oo(?) N, dotter till Henrik *Pleskow*. Barn(?):

Johan: Tabell 10.

Dotter: Född omkring 1290. oo(?) Brun van *Lippe*.

Tabell 10

JOHAN: Son till Herman(?), tabell 9. Född i Visby omkring 1290. 1320 köpte han i Lübeck en fastighet på Marlesgrube 13-19 (Mar-Q s 616) och en på samma gata nr 21 (Mar-Q s 619). Samma år, 8/9, erhöll han burskap där (Civillitates 1320:171), då kusinen Henrik *Pleskow* borgade. 1323 20/1 borgade han för Henrik *Vridach* (Civillitates 1323:24). Han återflyttade till Visby och sålde 1331 (Mar-Q s 619) och 1332 (Mar-Q s 616) fastigheterna i Lübeck. 1333 20/4 Visbyköpman, då han på Bernt van *Heides* skepp förde fisk och läder, värt 16 pund, till Boston (DN XIX s 661). Rådman i Visby 1349 25/6 då han i Helwig van *Dulmens* testamente tilldelades 4 lübska floriner (LBM I 279). oo Mechtild van *Dulmen*. Barn(?):

Johannes: Född omkring 1325. Troligen franciskanerbroder i Visby 1349 25/6, då han i Helwig van *Dulmens* testamente gavs 1 mark penningar⁴¹.

Herman: Tabell 11.

Metteke: Född i Visby omkring 1335. 1349 25/6 ihågkommen i Helwig van *Dulmens* testamente med 10 mark penningar⁴¹. Hon avled i pesten 1350 och begravdes hos Visbyfranciskanerna⁴².

Tabell 11

HERMANN: Son till Johan(?), tabell 7. Född omkring 1330. Känd enligt sitt sigill från omkring 1355 med inskriften; *SIGILLUM HERMANNI CRVSE*^{42a}. Barn(?):

Johannes: Tavell 12.

Gerlak: Född i Visby omkring 1360. Borgare i Visby 1386 17/7 då denna stad vände sig till Lübeck för att styrka hans rätt till gods som för den avlidne Johannes Molenbokes räkning befann sig hos Heine van dem Velde⁴³. 1387 44.

Herman: Född omkring 1365.

Gotskalk: Född i Visby omkring 1370. Visbyköpman(?) 1428, då han jämte flera andra fått sill och annat gods rövat av pirater, för vilket Stralsund skulle överlämna ett brev till Rostock⁴⁵.

Tabell 12

JOHANNES: Son till Herman(?), tabell 11. Född omkring 1355. 1375 betalade han pundtull för sill i Malmö^{45a}. Visbyköpman 1380 då han till/från Reval förde gods värt 44 pund och 100 mark⁴⁶. På samma trad 1383, först med varor värda 13 pund grote⁴⁷ och sedan med gods för 50 pund grote⁴⁸. Barn(?):

Gotskalk: Född i Visby(?) omkring 1390. Han utsågs 1429 7/9 till enda kyrkoherde vid Vårfrukyrkans delade församling⁴⁹. 1433 14/8 skulle han, enligt en påvlig bulla, fråntas denna tjänst, vilken istället skulle tillfalla Andreas *Junge*⁵⁰. Från 1435 finns två brev som berör en tvist han hade med kyrkoherden i S:t Lars', Tidrik *Maghe*⁵¹. Det framgår inte där om han fortfarande var kyrkoherde vid Vårfrukyrkan, eller vad tvisten grundade sig på. Möjligen var han då kyrkoherde vid Drotten, och tvisten kan ha gällt något inom den församling som delades på denna kyrka och S:t Lars. Han var kanik i Linköping och dog enligt Lindström samma år som tvisten utspelades⁵².

Tabell 13

JOHANNES: Son till Bertold(?), tabell 1. Född i Visby omkring 1225. Borgare i Lübeck 1260⁵³. Barn(?):

Johannes: Borgare i Lübeck 1285-1290⁵⁴. Avliden senast 1292⁵⁵. Hans testamente omtalas 1299⁵⁶. oo *Bertrað* N, som var änka 1292⁵⁵.

Arnold: Tabell 14.

Tabell 14

ARNOLD: Son till Johannes(?), tabell 13. Borgare i Lübeck 1290-1315⁵⁷. Son(?):

ARNOLD: 1320 28/10 erhöll han burskap i Lübeck⁵⁸. Död före 1355⁵⁹. Barn:

Arnold: Erhöll 1355 24/5 burskap i Lübeck⁶⁰. Omtalas även 1362⁵⁹.

Margareta: 1355 i Lübeck⁵⁹. oo f 1362 Lübeckborgaren Timme Hiddensore⁵⁹.

Tabell 15

ARNOLD: Son till Bertold(?), tabell 1. Född i Lübeck(?) omkring 1230. Rådman i Riga(?) 1290 29/9⁶¹. Barn(?):

Johannes: Född omkring 1255.

Engelbert: Tabell 16.

Henrik: Tabell 17.

Conrad: Tabell 20.

Tabell 16

ENGELBERT: Son till Arnold(?), tabell 15. Född i Riga omkring 1260. Borgare där 1288-1291⁶². Barn(?):

Henrik: Född omkring 1285. Rådman i Riga 1330-1335⁶³.

Tabell 17

HENRIK: Son till Arnold(?), tabell 15. Född i Riga omkring 1265. Utflyttad till Lübeck(?), där han sålde en fastighet vid Hundestrasse 1305⁶⁴. oo N, dotter till Hugo van *Alen*⁶⁵. Barn(?):

Henrik: Född i Lübeck(?) omkring 1300. 1320 24/8 erhöll han burskap i samma stad⁶⁶. Han levde ännu 1350 14/3, då han gjorde sitt testamente⁶⁷.

Herman: Tabell 18.

Rotger: Tabell 19.

Tabell 18

HENRIK: Son till Henrik(?), tabell 17. Född i Lübeck omkring 1300/1305. 1322 16/10 erhöll han burskap i Lübeck⁶⁸. Han levde ännu 1350 14/3⁶⁷. Barn:

Elisabet: I Lübeck 1350 14/3⁶⁷.

Tabell 19

ROTBEE: Son till Henrik(?), tabell 17. Född i Lübeck omkring 1305. Borgare där ännu 1350 14/3⁶⁷. Barn:
Coneke: I Lübeck 1350 14/3⁶⁷.

Tabell 20

CONRAD: Son till Arnold(?), tabell 15. Född i Riga omkring 1265. Borgare i Dorpat 1307-1326⁶⁹. Barn(?):
Conrad: Född ca 1295.
Everhard: Född ca 1300. Rådman i Dorpat 1340⁷⁰. Möjligen fadern till Dorpatrådmannen Werner Kruse 1392⁷¹.

Tabell 21

ALBERT: Son till Bertold(?), tabell 1. Född i Lübeck omkring 1235. Oklart om borgare där eller annorstädes. Känd endast 1298, då han anges som fader till sonen⁷²:

BERTOLD: Född omkring 1265. Borgare i Lübeck 1298-1310⁷³, död före 1327⁷⁴. Barn:
(?)**Albert:** Tabell 22.
Johannes: I Lübeck 1327-1336⁷⁵. Han ägde gård i Israelsdorff utanför Lübeck.

Tabell 22

ALBERT: Son till Bertold(?), tabell 21. Borgare i Lübeck 1319-1327⁷⁶. Död före 1331⁷⁷. oo **Mildeborg N**, änka 1331 och 1333⁷⁸. Barn:
Mechtild: oo 1342 Lübeckborgaren Johannes Sermentin⁷⁸.

Bomärke tillhörigt Herman Kruse
(under tabell 10) ca 1360.

NOTER

1) RS 1763. 2) RS 401. 3) RS RS 275. 4) DS III 1834. 5) WSR 10, 23, 24. 6) Mar-Q s 292. 7) DS II 1552. 8) Mar-Q s 170. 9) Civilitates 1338:188. 10) SStB 1:I s 35, SD II s 189, III s 458. 11) SRR II s 87. 12) HLG s 1, 9, 11. 13) RS 333. 14) Grautoff s 419. 15) RS 374. 16) DS IV 3375. 17) B 35 fol 200. 18) Civilitates 1345:87. 19) HPZ 852. 20) Joh-Q s 178. 21) Civilitates 1330:39. 22) Joh-Q s 156, 178, LBM I 316. 23) Jac-Q s 247. 24) Civilitates 1322:166. 25) Mar-Q s 282. 26) Civilitates 1330:39, LBM I 316. 27) LBM II 444. 28) Civilitates 1345:81. 29) LBM I 316, II 444. 30) LBM II 842. 31) ZESR 400, 720. 32) SLM I 334, III 54. 33) LECUB VI 2770. 34) RS 203. 35) RS 204. 36) Mar-Q s 616. 37) Mar-Q s 619. 38) Civilitates 1320:171. 39) Civilitates 1323:24. 40) DN XIX s 661. 41) LBM I 279. 42) B 99 p 66. 42a) Personsigill 1355, Statens historiska museum inventarie nr 16786. 43) B 35 fol 115. 44) LECUB III 497. 45) SLM V 52. 45a) HGBI 1997 s 70. 46) RevPzf II 1544. 47) RevPzf II 1891. 48) RevPzf II 1912. 49) RA pergbr 1437 11/7. 50) KHK bulla 1433 14/8. 51) Lreg. 52) AGM II s 423. 53) Brehmer 1884 s 235. 54) Mar-Q s 144, s 49, UBL I 533. 55) Jac-Q s 20. 56) UBL I 693. 57) Mar-Q s 49, Joh-Q s 538. 58) Civilitates 1320:184. 59) Joh-Q s 855. 60) Civilitates 1355:81. 61) RS 615. 62) RS 333, 347, 340. 63) Böthführ s 72, NStB I 219:4, 302:9. 64) Jac-Q s 108. 65) LBM I 184. 66) Civilitates 1320:121. 67) LBM I 307. 68) Civilitates 1322:157. 69) RS 283, LECUB II 723. 70) LBM I 185. 71) Bunge s 208. 72) Mar-Q s 266. 73) Mar-Q s 266, UBL I 693, Mar-Q s 86. 74) Jac-Q s 526. 75) Mar-Q s 86, 670, Mag-Q s 646, Jac-Q s 526. 76) Mag-Q s 40, Jac-Q s 526. 77) Mag-Q s 40, Jac-Q s 528. 78) Jac-Q s 528.